

Ärende: VN/37682/2025

Begäran om utlåtande om förslag till statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om allmänna språkexamina och statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om visande av kunskaper i finska och svenska inom statsförvaltningen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Svenska Finlands folkting (Folktinget) ger i enlighet med sitt lagstadgade uppdrag (lag om Svenska Finlands folkting 1331/2003) utlåtande i frågor som har betydelse för den svenskspråkiga befolkningens språkliga rättigheter. De språkliga rättigheterna är grundläggande rättigheter och tillgodosedandet av dem är en förutsättning för att andra grundläggande rättigheter ska kunna förverkligas. Det allmänna ska se till att de grundläggande rättigheterna uppfylls.

Allmänna kommentarer

Folktinget förhåller sig positivt till de föreslagna ändringarna i förordningarna som hänför sig till reformen av allmänna språkexamina och språkexamina inom statsförvaltningen. Målsättningen med reformen var att förbättra utbudet av och kvaliteten på språkexamina, trygga språkkunskaperna hos arbetskraften och möjliggöra en skalbarhet för språkexamina då antalet examinander kommer att öka på grund av nya ändamål (till exempel arbetsmarknadsstödet språktillägg) som finns inskrivna i regeringsprogrammet.

Delprov i teckenspråk

Folktinget anser att det är ett stort framsteg då man till statsrådets förordning om allmänna språkexamina fogar stadganden om att delprov kan avläggas i teckenspråk. Riktningen är rätt, men Folktinget framhåller att i praktiken gäller skrivningen om teckenspråk i nuläget enbart finskt teckenspråk. Därför betonar Folktinget, väl medvetet om att det ännu behövs forskning och utbildning i finlandssvenskt teckenspråk, att arbetet med att möjliggöra en allmän språkexamen även i finlandssvenskt teckenspråk ska fortsätta.

Språkexamina i finlandssvenskt teckenspråk behövs för att:

- personer som lärt sig finlandssvenskt teckenspråk som andra- eller främmande-språk har för närvarande ingen möjlighet att officiellt påvisa sina språkkunskaper i en allmän språkexamen i finlandssvenskt teckenspråk,
- avsaknaden av en allmän språkexamen i finlandssvenskt teckenspråk gör det omöjligt att utvärdera språkqualiteten bland yrkesverksamma personer på fältet (lärare, översättare, personal inom social- och hälsovården, tolkar med flera), samtidigt som teckenspråkskunniga arbetssökande ställs i en ojämlig position och för att
- kunna bevilja medborgarskap åt personer som kan finlandssvenskt teckenspråk.

Att möjliggöra en allmän språkexamen i finlandssvenskt teckenspråk skulle trygga de grundläggande rättigheterna, stärka medvetenheten om finlandssvenskt teckenspråk, öka de finlandssvenska teckenspråkigas delaktighet samt förbättra deras tillgänglighet i samhället. Åtgärden ligger i linje med de åtgärdsförslag som presenterats i Revitaliseringsprogrammet för finlandssvenskt teckenspråk - Åtgärder för att bevara och stärka det finlandssvenska teckenspråket (åtgärd 23), Undervisnings- och kulturministeriets publikation 2025:21.

Behörighetskrav för bedömare av examina

Behörighetskraven för bedömare av examina blir huvudsakligen oförändrade. Nuvarande skrivning som hänvisar till högskolespecifika krav på språklärare föreslås däremot att slopas. Den föreslagna ändringen garanterar en jämlig utvärdering av bedömare då högskolespecifika krav inte behöver utredas och jämföras. Folktinget förordar ändringen att förenhetliga och göra behörighetskraven för bedömare av examina mera entydiga.

Helsingfors, den 27 januari 2026

SVENSKA FINLANDS FOLKTING

Christina Gestrin

folktingssekreterare

Camilla Grundström

biträdande folktingssekreterare

Grundström Camilla
Svenska Finlands folkting